

L'automodelatge amb vídeo i el suport conductual positiu

L'ús i el suport del vídeo és una de les intervencions basades en l'evidència que més s'ha utilitzat en els últims anys i que millors resultats ha aconseguit en l'aprenentatge de noves habilitats en els alumnes amb discapacitat intel·lectual i altres característiques. Existeixen tres tipus de suport basats en el vídeo: el *video-modeling* (modelatge amb vídeo), el *video-prompting* (el suport amb vídeo) i el *self-video modeling* (l'automodelatge amb vídeo). En el *video-modeling* (modelatge amb vídeo) es demana als alumnes que observin un vídeo curt que mostra una habilitat concreta que es vol ensenyar. El que fa l'alumne és observar el vídeo complet i després de la demanda del mestre ha de provar de realitzar la tasca que prèviament ha visualitzat. Si els alumnes cometen un error es pot repetir la visualització o fer servir algun dels sistemes de suport (sistema de més a menys ajuda, sistema de menys a més ajuda, etc.). En el *video-prompting* (el suport amb vídeo) es mostra als alumnes un vídeo que representa una seqüència de passos separats per un espai de temps. El mestre va parant el vídeo després de cada pas i demana a l'alumne que realitzi el pas que ha visualitzat en el vídeo. Igual que en el cas anterior, es poden proporcionar diferents sistemes de suport per aconseguir la resposta correcta. Finalment, el *self-video modeling* (l'automodelatge amb vídeo) consisteix en gravar el propi alumne realitzant la tasca que se li demana que aprengui. Aquesta és una estratègia molt recent i s'ha mostrat efectiva per ensenyar habilitats acadèmiques, promoure relacions socials i habilitats d'autoaprenentatge.

En aquest escrit, comentarem dos treballs publicats recentment i en els que s'aplica l'automodelatge pel tractament de la conducta agressiva i per aprendre noves expectatives en el marc del suport conductual positiu. Representen, doncs, aplicacions de l'automodelatge en àmbits i poblacions diferents.

El primer exemple¹, és l'ús de l'automodelatge amb vídeo pel tractament de les conductes agressives en alumnes amb trastorn de l'espectre autista (TEA) i discapacitat intel·lectual (DI).

L'objectiu de l'estudi és valorar una intervenció que fa servir l'avaluació funcional de la conducta i l'automodelatge amb vídeo en la conducta agressiva de dos nens. Concretament, es vol valorar (1) quin efecte té l'automodelatge en la conducta agressiva i (2) quin efecte té en les conductes alternatives.

En l'estudi participen dos alumnes (en David i en Nate) de 7 i 12 anys respectivament i amb un diagnòstic d'autisme i discapacitat intel·lectual. Els alumnes estan escolaritats en una aula d'educació especial inclosa en una escola ordinària pública. Els problemes de conducta que descriuen les seves mestres són: llençar objectes, esgarrapar, pegar, mossegar, estirar els cabells i donar puntades de peu.

¹ Sadler, K.M. (2019). Video self-modeling and functional behavior assessment to modify aggressive behavior in students with autism spectrum disorder and intellectual disabilities. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities*, 54, 406-419.

S'utilitza un disseny de línia base múltiple.

Les conductes (variables dependents) que es tenen en compte en l'estudi són les agressions i la conducta d'autocontrol/alternativa. Les conductes agressives es defineixen com qualsevol contacte físic que provoca mal a un mateix o a una altra persona (mossegar, pegar, etc.). La conducta d'autocontrol/alternativa es defineix com qualsevol moment en el que l'alumne demana un descans i participa en una tècnica d'autocontrol (per ex., demanar un descans davant de les ordres o demandes, dir la paraula "descans" i després comptar fins a 10 i fer deu respiracions profundes).

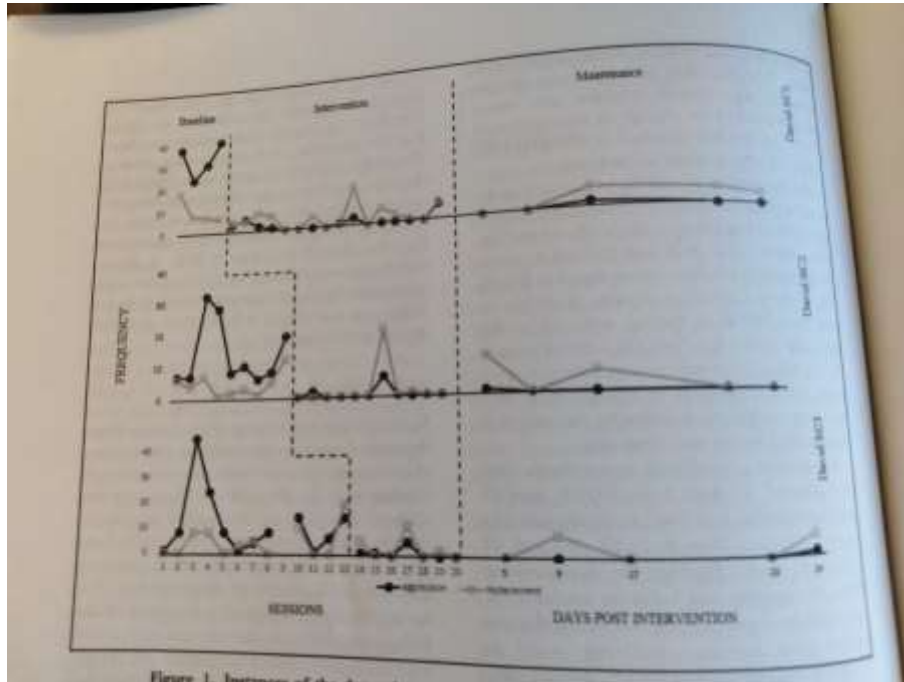
Es grava un vídeo en el que hi ha una música de fons que agrada a l'alumne. Per en David, el vídeo el presenta davant d'una tasca que no li agrada, demana un descans i participa en l'estratègia d'autocontrol (és a dir, 10 respiracions profundes), se li torna a presentar la tasca original i després d'acabar-la rep una conseqüència desitjada entre tres condicions d'estímul problemàtiques (1) una tasca acadèmica en la seva taula, (2) al menjador, (3) i a l'aula de música.

El tractament consta de tres condicions. La condició 1 presenta el vídeo una vegada al començament de la jornada escolar. Per en David, el vídeo el presenta mostrant la conducta alternativa després de donar-li la indicació per que participi en una tasca de lectura a la classe. Per en Nate, el vídeo el presenta fent servir la conducta alternativa mentre participa en una activitat de lectura en petit grup.

La condició 2, també presenta el vídeo una vegada a l'inici de la jornada escolar. Per en David, el vídeo afegeix una representació d'ell fent servir la conducta alternativa mentre menja al menjador. Per en Nate, s'afegeixen imatges d'ell mostrant la conducta alternativa després que se li dona una indicació per participar en una activitat de naturals.

La condició 3 presenta el vídeo una vegada al començament de la jornada escolar. Per en David, s'afegeix una imatge d'ell fent servir la conducta alternativa durant les activitats de l'aula de música. Per en Nate, la imatge afegida és mostrar la conducta alternativa després de donar-li una indicació per participar en una tasca manipulativa (per ex., classificar) mentre està assegut a la seva taula.

Els resultats de l'estudi proporcionen un clar suport a l'eficàcia de l'automodelatge amb vídeo a l'hora de disminuir la conducta agressiva dels alumnes amb TEA i DI. Per en David, les conductes agressives oscil·len entre un 11-35% en la línia base i un 0-1% durant la intervenció. Per en Nate, les conductes agressives oscil·len entre un 17.83-25.8% en la línia base i un 0% durant la intervenció. L'anàlisi visual de les dades indica que el canvi en la conducta es dona ràpidament després de l'inici de la intervenció. Els dos participants mantenen uns nivells baixos d'agressió (0%) després de deixar d'aplicar la intervenció.

Nombre de conductes agressives i alternatives de'n David

El segon exemple², és l'ús de l'automodelatge amb vídeo fet en grup per millorar la rapidesa amb que els alumnes fan la fila i passen d'una activitat a una altra.

L'objectiu de l'estudi és valorar l'eficàcia de l'ús de l'automodelatge en grup per ensenyar a alumnes de 3r curs a fer amb rapidesa la fila i passar d'una activitat a una altra. Així mateix, un segon objectiu és determinar si els grups amb una rapidesa baixa i mitjana poden obtenir guanys proporcionals amb el grup ràpid.

Els participants són 18 alumnes (10 nois i 8 noies) d'una escola rural de primària. Entre els alumnes n'hi ha quatre que presenten algun tipus de discapacitat (dificultats de llenguatge i parla, TDAH).

En l'estudi es contemplen dues variables dependents: (a) el temps amb el que els participants fan la fila i (b) el temps amb el que els participants fan la transició d'una activitat a una altra.

S'elaboren dos vídeos per a cada una de les variables dependents. Abans de gravar els vídeos s'ensenyen als alumnes de la classe la manera de realitzar cada una de les expectatives. S'enregistren els alumnes des de diferents perspectives perquè la gravació sigui visualment més atractiva. També s'enregistren al mestre donant les instruccions. Al final de cada vídeo es mostra el director del centre dirigint-se a la classe i dient que està molt bé que facin les files i les transicions correctament i amb rapidesa. No es proporciona cap més reforçador social. Quan es fa l'edició dels vídeos, qualsevol conducta que no sigui positiva o no vagi dirigida a aconseguir les expectatives

² McNiff, M.T., Maag, J.W., i Peterson, R.L. (2019). Group video self-modeling to improve the classroom transition speeds for elementary students. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 21, 117-127.

esperades es treu. A cada vídeo s'hi afegeix veu en off, text i musica a l'inici i al final. La durada dels vídeos definitius és de 1:14 minuts per fer la fila i de 2:20 per les transicions.

En l'aplicació de l'estratègia, els alumnes visualitzen els vídeos durant 5 i 12 dies per fer la fila i les transicions, respectivament. Al primer dia, els alumnes veuen el vídeo dues vegades. La primera visualització es fa perquè els alumnes es familiaritzin amb l'estratègia i amb el fet de veure's a ells mateixos. Es passa 10 minuts abans de fer la fila per primera vegada. La segona visualització es porta a terme alguns minuts després i serveix per emfatitzar el missatge central del vídeo, que és fer la fila i no mirar-se a sí mateixos. La mateixa seqüència es fa servir quan es mostra per primera vegada el vídeo de les transicions. Després del primer dia, cada vídeo es mostra una vegada al dia i a l'hora adequada, de 5 a 10 minuts abans de fer la primera fila i la primera transició. Els alumnes estan asseguts a les seves taules i el mestre simplement els demana que mirin el vídeo. El mestre no proporciona cap altra indicació o feedback.

L'anàlisi visual dels resultats indiquen que l'automodelatge amb vídeo fet en grup produeix millores immediates en la rapidesa amb que els tres grups d'alumnes (lents, mitjans, ràpids) fan les files i les transicions d'una activitat a una altra. Així mateix, els alumnes mitjans i lents augmenten la seva rapidesa a un nivell semblant al que aconsegueix el grup ràpid.

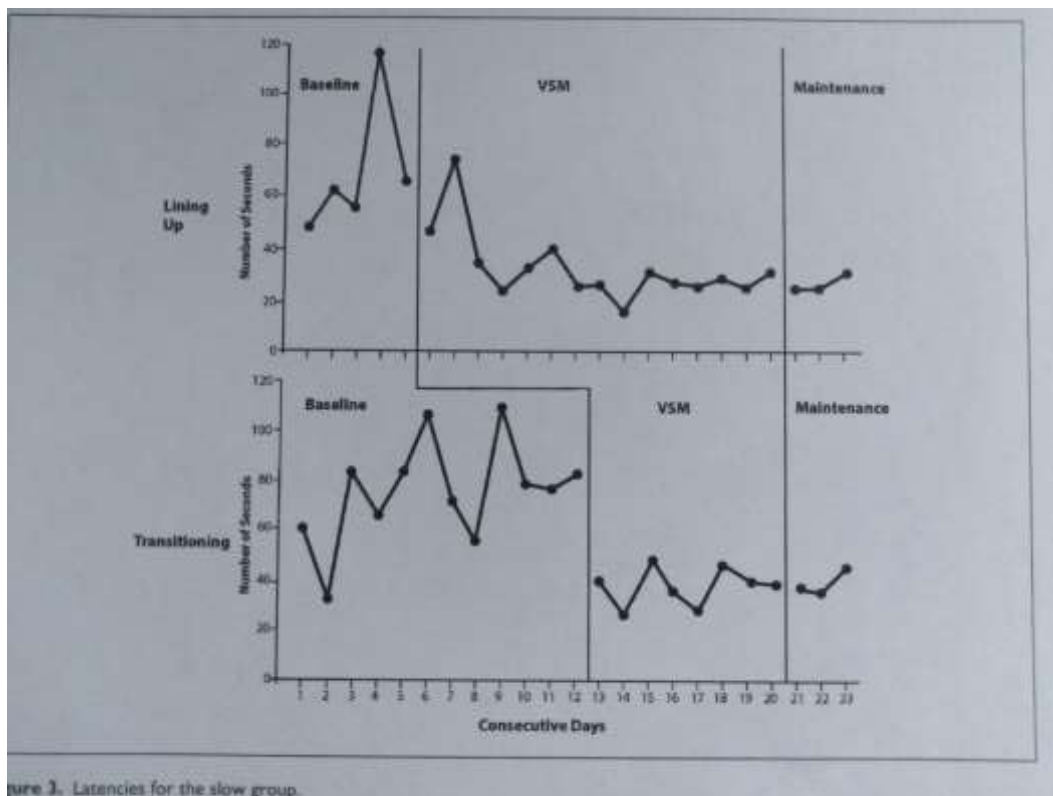

Figure 3. Latencies for the slow group.

Latències del grup lent

Josep Font Roura